Regel 32-33 **Cum** t/m **noctem**

1p **21** Leg uit dat dit tekstgedeelte goed aansluit bij het gedachtegoed van de Stoa. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 30 woorden.

Tekst 2 kan ingedeeld worden in vier delen met de volgende kopjes:
- Deel 1: Je moet een vriend vertrouwen.
- Deel 2: Denk na voordat je vriendschap sluit met iemand.
- Deel 3: Voor een vriend moet je geen geheimen hebben.
- Deel 4: Houd in alles het juiste evenwicht.

1p **22** Noteer het nummer van de regel waarin deel 2 begint.

1p **23** Noteer het nummer van de regel waarin deel 3 begint.

Tekst 3

Regel 2 **illa**

1p **24** Citeer uit het voorafgaande (vanaf regel 1 **Itaque**) het Latijnse woord waarnaar verwezen wordt met **illa** (regel 2).

1p **25** Citeer uit het vervolg (t/m regel 5 **bibit**) het Latijnse tekstelement waarmee hetzelfde bedoeld wordt als met **illa** (regel 2).

Regel 4-7 **Malitia** t/m **est**

In dit tekstgedeelte wordt geschreven over een letterlijk vergif en een niet-letterlijk vergif. Volgens Seneca is er een groot verschil tussen deze twee soorten vergif.

1p **26** Noteer in eigen woorden dit verschil. Ga in je antwoord in op beide soorten vergif.

Regel 9 **beneficia**

1p **27** Citeer uit het voorafgaande (vanaf regel 7 **Torquet**) het Latijnse tekstelement waarmee hetzelfde wordt bedoeld als met **beneficia**.

Regel 9-11 **At** t/m **delectat**

1p **28** Noteer de naam van een stilistisch middel dat Seneca hier creëert door het gebruik van het woord **sapientia** (regel 10).

Let op: de laatste vragen en opdracht van dit examen staan op de volgende pagina.

Regel 14-15 **Illa** t/m **volens**

1p **29** Welke vertaling van **Illa contemnit** (regel 14) is passend in deze context?

A hij heeft een hekel aan die dingen
B hij onderschat die dingen
C hij trotseert die dingen
D hij vindt die dingen onbelangrijk

1p **30** Noteer de Latijnse benaming die in de Stoa gebruikt wordt voor zaken als **Illa quibus laesus est** (regel 14). Baseer je antwoord op de achtergronden bij de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.

Regel 18-19 **quantum** t/m **detinet**

Dit tekstgedeelte wordt door C. Verhoeven als volgt vertaald:

Zoveel mogelijk houdt hij het vroegere en betere in zijn geheugen vast

In de vertaling is de grammaticale structuur van het Latijn niet geheel overgenomen.

1p **31** Leg dit uit met betrekking tot **priore ac meliore** (regel 18). Ga in je antwoord in op zowel het Latijn als de weergave van **priore ac meliore** in de vertaling.

Regel 26-27 **wanneer** t/m **misstappen**

1p **32** Citeer uit het tekstgedeelte **quantum** t/m **remanet** (regel 18-23) het Latijnse tekstelement dat inhoudelijk overeenkomt met **wanneer** t/m **misstappen**.

Regel 35-36 **Niets** t/m **ervan**

Dit geldt volgens Seneca niet voor alle personen die in het voorafgaande beschreven zijn.

1p **33** Noteer in eigen woorden voor welke soort personen het niet geldt.

Regel 38-39 **we denken** t/m **zijn**

1p **34** Citeer uit het tekstgedeelte **Illud** t/m **delectat** (regel 5-11) de Latijnse zin waarmee Seneca een oordeel uitspreekt over het gedrag dat hij beschrijft met **we denken** t/m **zijn (**regel 38-39).

Tekst 4

Bestudeer de inleiding en de aantekeningen bij tekst 4.

36p Vertaal de regels 1 t/m 7 en de regels 14 t/m 17 in het Nederlands.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.